

zu Handen des Obmannes Herrn Josef Rajšp, in Erledigung der Eingabe vom 10. Juli 1. J. Z. 186, zur Kenntnisnahme.

Für den Vorsitzenden

Netoliczka.

Počitniški tečaj.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem priredi v dneh 5., 6., in 7. septembra 1910 v Mariboru počitniški tečaj, na katerem bodo predavali priznani profesorji-strokovnjaki. Dne 8. sept. je izlet na Stanko Vrazov dom v Cerovec pri Ormožu. Slovensko štajersko učiteljsko društvo hoče s tem posebno počastiti spomin velikega Ilirca — našega rojaka, da bo v Mariboru v počitniškem tečaju predavanje profesorja g. dr. Plešiča o ilirski dobi, s posebnim ozirom na Stanko Vraza in da se vrši izlet na Stanko Vrazov dom. Izleta se lahko udeleži vsakdo, tudi oni, ki ne bodo v tečaju. Ako se oglasi precejšnje število izletnikov, se od Zveze ukrene zaradi znižane vozne na železnici. Ako se pa javi do 15. t. m. vsaj 15 do 20 učiteljev in učiteljic, ki bi iz Ormoža čez Varaždin se peljali v Zagreb na tamošnje šolsko razstavo, potem je voljna Zveza privediti tudi tak izlet in eventualno preskrbeti ugodnosti.

Vsa tozadevna vprašanja kakor tudi javljanje za tečaj je nasloviti na Zvezinega tajnika tov. Ig. Šijanec, učitelja v Gornjem gradu.

Podrobnejši vzporedi i. t. d. se objavijo pravočasno.

Tajnik prosi za naznanilo letošnjih društvenih članov, ker želi v počitnicah sestaviti pregled. Blagajniku pa naj društva takoj pošljejo članarino (1 K od člana), ker moramo plačati Lehrerbundu polletno članarino.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za Ptujski okraj je zborovalo ob ne preveč obilni udeležbi 14. julija v Ptujski okoliški šoli. Predsednik tov. Ogorelec pozdravi navzoče, generalnega zastopnika „Prve češke“ g. Gorupa iz Trsta, posebno pa g. dr. Bela Stuhca, ki se je odzval njegovega povabila in prišel predavati o tuberkulozi in škrofulozi, ter javlja, da sta nanovo pristopila k društvu gđe. M. Gandetova (St. Vid) in gđe. Marta Gobec (St. Janž na Dravskem polju). Nato otvori zborovanje.

Generalni zastopnik „Prve češke“ je izjavil o pomenu in vrednosti življenjskega zavarovanja v narodno-gospodarskem in posebej v učiteljsko-socialnem oziru. Poudarjal je, da je 88% Angležev zavarovanih; so pa tudi najbogatejši narod in prvi na gospodarskem polju. Tam pride po smrti denar v hišo, pri nas pa ubožstvo, zavarovani so po tri do štiri krat; deklica z doto se lahko omoži, mladenič ima kapital na razpolago za gospodarstvo, trgovino, obrt, študije — pri nas pa temelji vse na dolgovih, vse zastaja, ker je zavarovanih le 10%, v mestih 20%. Doseglo bi se pa lahko vsaj 50%, kar bi pomenilo letno 180 milijonov. Ogromen kapital! Napredek bi se pojavil na vsakem polju, gospodarska neodvisnost bi zavladovala, ugled med ostalimi narodi pa bi raste. — Ker našega naroda še nihče ni počel o pomenu zavarovanja na življenje, vabi govornik učiteljsko, naj sodeluje z družbo ter širi idejo zavarovanja med ljudstvom. Pripomnil je še, da je „Prva češka“ edina slovanska družba, ki je najcenejša in najkulantnejša, ki prispeva CM družbi ter ima dobičkanosno pogodbo s socialnim odsekom.

Nato nam je gosp. dr. Bela Stuhc prav mišno in zanimivo predaval o tuberkulozi in škrofulozi. Posebno je bil napako staršev, ki puste svojo deco valjati se v nesnagi, največji pospeševalki omenjenih bolezni. Zanimivemu in stvarnemu predavanju je učiteljsko burno aplavdiralo.

Obema govornikoma se je tov. predsednik laskavo zahvalil.

Delegatom za letošnjo XXII. skupščino „Zaveze“ v Rudolfovem sta bila izvoljena tov. Duller in Gorjup, namestnikom tov. Žiher.

Da ni zanimiv vzporedi in še precej ugodno vreme privabilo več članov k zborovanju, kaže vsekakor piškavo stanovsko zavest. — Skoro večina pri zborovanju navzočih članov se je tudi popoldne sestala v okoliški šoli, kjer je generalni zastopnik „Prve češke“ dve uri podajal razna pojasnila, ki so potrebna sotrudnikom. —je.

Učiteljsko društvo za mariborsko okoličje zboruje v četrtek dne 11. avgusta ob 10. uri. Ker imamo več dopisov, ki čakajo skupnega pogovora, prosimo polnoštevilne udeležbe, tembolj, ker v počitnicah ne moremo lahko zborovati.

Zborovali bomo tokrat va vrtu, oz. v verandi Narodnega doma.

Pozdravlja vas

odbor.

Srednješolski vestnik.

**** Strelne vaje na srednjih šolah.** Nekateri dunajski listi že vedo poročati o podrobnostih te „reforme“ srednjih šol. Že v prihodnjem šolskem letu se bodo udeležile na vseh gimnazijah, realkah in enakovrednih zavodih strelne vaje kot neobvezen predmet. Domo-branska poveljstva so baje že pozvala deželne šolske svete, da bi sestavili seznam in- struktorjev za streljanje, nadalje pušk, stre- liva itd. — da bi se mogel že z oktobrom za- četi reden pouk. Udeležba bo prostovoljna samo za dijake obeh najvišjih razredov na gimna- zijah in realkah. Prve tedne se bodo vršile v telovadnicah strelne vaje s kopicami. Na po- mlad pa se bodo pričele na vojaških streliščih z ostrimi patronami: ako ne bi bilo primernih vojaških strelišč, pa se bodo te vaje vršile na vežbališčih meščanskih strelnih klubov ali gard. Poučevali bodo v garnizijskih mestih posebej v to določeni častniki, v ostalih pa telovadni učitelji ali profesorji sploh, ki so streljanja vešči. Ministrstvo za domobranstvo bo skrbelo za stroške in za varnost dijaštva; o učenih uspehih bodo mu pa instruktorji potom kornih poveljstev koncem šolskega leta poročali. V častniških krogih vlada mnenje, da bodo imele strelne vaje velik vojaški pomen. Mladina si bo pridobila tekom dveh poslednjih let na srednji šoli veliko, koristno prakso za svoje prostovoljno vajaško leto; pouk o strelbi jim bo potem s teoretične in praktične strani igrača, kar bo imelo svoje ugodnosti za častnike-ūči- telje in prostovoljce-ūčence. Armada bo dobila iz vrst srednješolskih prostovoljcev mnogo do- brih strelcev in, kar je še mnogo važnejše, dobrih instruktorjev za ostalo moštvo. Možno je, da je ta uredba v zvezi z uve- denjem dveletne vojaške službe. Toda to se bo šele pokazalo.

Književnost in umetnost.

Zvonček objavlja v 8. letošnji številki to-le vsebino: Palica bajalica. Marija Zopfova. Pesem. — Zalostna dogodka. Ivo Trošt. Po- vest. — Pomlajenje. Simon Palček. Pesem s podobo. — Najlepša pohvala. Ivo Trošt. Povest. — Pred nevihto. Bogomil Gorenjko. Pesem. — Potrebna lastnost ali ne. Ivo Trošt. Črtica. — Slen. Ivo Trošt. Opis s podobo. — Dan. Makso Smole. Pesem. — Mati in sin. I. P. Cveta. Slika iz mestnega živ- ljenja. — Vedno tako. E. Gangl. Pesem s podobo. — Zakaj polaga kukavica jajca v tuja gnezda. F. Palnak. Basen. — Kdo je sre- nejši? Bogomil Gorenjko. Pesem. — Osla in nož. Ivo Trošt. Basen. — Janko pojde na božjo pot. Jos. V. and. Pesem. — Pa- patu za god. Marija. Pesem. — Morska tišina. Jos. V. and. Pesem. — Pouk in za- bava. — Senčna podoba. — Rešitev zastavice v podobah v sedmi številki. — Besedna na- loga. — Tri stotletja. — Kri iz nosa. — O rožah. — Izrek. — Kotiček gospoda Doro- poljskega.

Otrok. Nasveti v dosego pametne do- mače vzgoje ob preprostih razmerah. Po nem- škem izvirniku priredil Magister. — Natisnil in založil A. Slatnar v Kamniku. — Stane: 1 izvod 20 vin., 10 izvodov K 1-80, 100 iz- vodov K 16- brez poštnine.

Redovne vaje. I. V. členu in v čet. Raz- ložil dr. Viktor Murnik. II. V zboru in v praporu. Po dr. Jindřicha Vanička spisu „Vykład evičeni pořadových“. V Ljubljani 1910. Založilo tel. društvo „Sokol“ v Ljubljani. Cena 1 K 80 vin. — Dr. Viktor Murnik, organizator slovenskega Sokolstva, nam je podal delo, ki ga moramo v vsakem oziru imenovati v z o r n o. Naj ne bo slovenskega telovadca, ki bi bil brez te knjige in ki bi se ne ravnal po njenih naukih! „Redovne vaje“ priporočamo naj- topeljše!

Politiški pregled.

*** Sklicanje deželnih zborov, dele- gacij in državnega zbora.** Iz poljskih kro- gov je zvedela „Hrvatska korespondenca“, da se skliče istrski deželni zbor tudi v slučaju ako ne pride do sporazumljenja med Italijani in Slovenci, odnosno Hrvati; češki deželni zbor pa da se skliče le v slučaju, ako se posreči posredovalna akcija veleposestnikov obeh na- rodnosti, da se rešijo vsaj najnujnejši predlogi. Za sklicanje deželnih zborov je določen 20. september. Sklicanje delegacij je določeno na 4. oktobra. V delegacijah se bo najprvo raz- pravljalo o ekspozeju zunanjega ministra grofa Aehrenthala in se izvrše volitve odsekov; ple- narno zborovanje je določeno šele za sredo oktobra. Državni zbor se skliče med 14. in 18. oktobrom. Državnemu zboru se predloži prora- čun, ki se že sedaj izdeluje v finančnem mi- nistrstvu. Med tem časom se bodo poizkusile posredovalne akcije med Čehi in Nemci. Pro- računski odsek bo zboroval tudi med božičnim zasedanjem deželnih zborov. Da bo to zboro- vanje omogočeno, se namerava odrediti, da bi odložili oni državni poslanci, ki so obenem de- želni poslanci, svoja mesta v proračunskem odseku. V slučaju, da bi se v jesenskem zase- danju še nadaljevala obstrukcija tudi v prora- čunskem odseku, se govori, da razpusti vlada

državni zbor in da bo vladala na podlagi § 14. Volitve se nato razpišejo in vrše takoj po novem letu.

*** Zoper cerkvene slavnosti.** Občinski svet v Josefodolu pri Jablonci na Češkem je sklenil, da se ne bo več udeleževal cerkvenih slavnosti in da bo ustavil vsa izplačila v cer- kvene svrha, ki niso zakonito določena.

*** V ogrskem državnem zboru** je očitel Sztterenyi agrarcem, da so s svojo po- litiko zakrivali, da Avstro-Ogrska nima na Bal- kanu skoro nobenega vpliva več. Nesrečna po- litika agrarcev je provzročila, da je avstro- ogrska zunanja politika popolnoma pone- srečena.

*** V bosanskem saboru** je šolski odsek sklenil, da se ne subvencionira v Bosni nika- kih šol, na katerih ni učni jezik hrvaški ali srbski. Vlada je bila proti temu, da bi se zni- žale postarke za škofijska konvikta v Travniku in Sarajevu, po 30.000. Franciškanskim zavo- dom so zvišali podpore, znižali pa škofijskim.

*** Kralj Peter obišče dunajski dvor?** Dunajski „Zeit“ poroča iz Zemuna, da menijo politični krogi belgrajski, da obišče kralj Peter po sklepu trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko dunajski dvor. Ta poset bi se vršil meseca novembra tega leta, v katerem mesecu obišče kralj Peter tudi italijansko kra- ljevsko dvojico v Rimu.

*** Židje v Avstraliji.** Avstralska vlada namerava v zahodni Avstraliji naseliti en mi- lijon ruskih židov. Ves avstralski zahod ima le 184.000 prebivalcev. Po naseljevanju ruskih židov se Avstralija popolnoma poži.

Obrambni vestnik.

*** „Svobodomiselnost učiteljsko!“** Tako rohni zopet „Slovenec“, št. 174. Prevzel je sedaj že vrhovno nadzorstvo nad hrvaškim učitelj- stvom. Pač mogočnost! Zaganja se v vseučil- liški tečaj, ki ga je nameravalo prirediti hr- vaško učiteljsko v nadaljno izobrazbo tamoš- njega učiteljsva. Seveda se zaganja „Slovenec“ tudi v „Učit. Tovariša“! Pač umljivo! Izobrazba odpira ljudem oči, tako bi tudi versko vpra- šanje razjasnilo marsikomu igro klerikalizma. Toda naj se gospodje le pomirijo in naj se ne bojijo, da bo ta duh prodrl tudi do Slo- mškarjev. Dokler imate tako omejene ljudi tam, se vam ni bati, da bi vam ušli. Kar pa na- pravi napredno učiteljsko za svojo izobrazbo, zato je odgovorno edino le sebi — to naj si zapomnijo vsi „Slovenčevi“ uredniki!

*** O poliparstvu,** ki sta ga „Slovenec“ in Slomškarja pričela uganjati nad naraščanjem, bomo še obširneje pisali. Menimo, da bomo izbili tem gospodem precej domisljivosti!

*** Po kranjskem vzoru.** Z Goriškega poročajo: Vsi trije goriški klerikalni listi se bavijo v številki za številko z učiteljsvom. To je zabavljanja, sirovega obrekovanja in podlega zavijanja, da se mora vsakemu studiti. Vse to pa pisarijo z namenom: podjarmiti učiteljsvo in škodovati ljudski šoli. Sedaj žugajo ter se obračajo na gospodo na okrajnem glavarstvu v Gorici, pa narekujejo, kakšne učitelje morajo namestiti. Delajo se mogočne kakor bi imeli vso moč v rokah in grozijo: Tako mora biti, če ne, boste čutili našo pest! — Na ta način se laskajo učiteljem, ki čakajo nameščenja, da bi koga premetili ter bi stopil v črne vrste; obenem pa hočejo strahovati faktorje, ki na- meščajajo učitelje, da bi se morali ozirati le na želje klerikalcev. Če dajo klerikalci svoj pla- cet, potem se sme tega ali onega kandidata namestiti, drugače pa Bog varuj! Kakor se vidi, hočejo klerikalci na vsak način doseči, da bi se pomnožilo številce Slomškarjev, ki je sedaj vendar tako uborno pičlo! Ali se jim to posreči? Ob značajnosti učiteljsva gotovo ne!

Kranjske vesti.

—r— **Na Bledu** so se zadnjič enkrat zbrali Slomškarji na zborovanje. S prof. Do- klerjem vred jih je bilo pet. Ob tako ogromni udeležbi ni se jim zdelo vredno zborovati, kar je prof. Dokler sam poudarjal. Kakor se vidi, se Slomškarji dobro razvijajo, zato je razumljivo, kar piše „Slovenec“, da nas je pred njo — strah!

—r— **Ne samo nož — tudi strel!** Dne 13. julija letos je ob pol deseti uri zvečer nekdo ustrelil v učiteljično stanovanje v Krašnji. Ker se je učiteljica vračala s konference, je k sreči ni bilo doma. Kroglja je zadela le podobo Matere Božje in jo seveda pretrgala. — Zna- čilno je, da je deželni šolski svet ravno v Krašnje prestavil tov. Grmek! — Štruktura nova vera torej že rodi bogate sadove: Na Štajerskem se bliskajo noži, na Kranjskem po- kajajo pištole! O uspehih svojega krvavega na- uka bo na zborovanju Slomškove Zveze dne 8. t. m. v Rokodolskem domu v Ljubljani ro- čal Štrukelj sam, morda kar nazorno! Pri- jateljeli, oborožite se z jeklenimi oklepi!

—r— **Moralna Slomškarjev.** Tako-le se je izrazil te dni neki učitelj, ki je prijadral v Slomškovo Zvezo, da dobi službo na slo- venski trgovski šoli v Ljubljani: Vi napredni učitelji se ravnote po duhu časa, mi Slomškarji pa po razmerah časa!

—r— **Abstinent ali hinavec!** Pri- deta dva Slomškarja-abstinenta v neko ljub- ljansko delikatesno trgovino in si naročita gnjati.

Poleg lakote je eden izmed teh začutil tudi žejo. „Ti,“ pravi ta žejni „abstinent“-Slomškar svojemu prijatelju, „bi si li ne privoščil ko- zarčka črnega vina? Gnjat in črno vino — to je dobrota, hm!“ — Debelo pogleda abstinent „abstinenta“, rekoč: „Kaj pa misliš? Ali nisi abstinent?“ — „Kaj tisto,“ se odreže drugi, „saj naju tu nihče ne vidi!“ — Ne vemo, je li si „abstinent“ naročil črnega vinčka ali ne, toda značilna je vsekakor ta dogodka o „ab- stinentu“, ki ne pije vina, kadar ga nima. Nikar ne vprašajte poštenjaka S m r d e l a, ako pozna tega imenitnega Slomškarja-„ab- stinenta“!

—r— **Iz Postojne** nam pišejo: Slabe gmotne razmere, ki v njih živi kranjsko učiteljsvo, in pa krivice, ki jih dele šolska obla- stva naprednemu učiteljsvu pod vlado barona Schwarzja, so prisilile učitelja Stritarja, da daje slovo svoji nevhvaležni domovini ter se pre- seli v Solkan pri Gorici, kjer se mu bo rezal boljši kruh in ne bo izpostavljen nevarnosti, da bi bil za svoje delovanje v šoli in izven šole celo preganjan. Postojna bo učitelja Stritarja jako težko pogrešala, zakaj bil je učitelj v pravem pomenu besede ne samo v šoli med štirimi stenami, ampak šel je tudi na delo med ljudstvo. Albin Stritar je bil ustanovitelj in pevovodja pevskega društva „Postojna“, vnet sodelovalec salonskega orkestra in tamburaškega zbora, duša ljudske knjižnice in čitalnice, va- ditelj Sokola, skratka: kjer je bilo treba delati, tam je žrtvoval Stritar svoje zmožnosti, svojo pridnost in delavnost. Poleg tega je bil pa tudi v šoli v vsakem oziru na svojem mestu ter je užival splošno zaupanje in spoštovanje staršev, otrok, tovarišev in predpostavljencev. Albin Stritar je napreden učitelj in tako kakor Stritar dela vse napredno učiteljsvo, ki pa, žal, žanje za svoje delo in trud grdo nevhvaležnost. Solkanecem čestitamo od srea, da dobe tako izvrstnega učitelja. Koliko simpatij si je pri- dobil Stritar med vrliimi naprednimi Postojn- čani, je pokazala njegova odhodnica dne 28. ju- lija. Prostrana dvorana Narodnega hotela je bila polna prijateljev naprednega učiteljsva. Zastopani so bili v velikem številu starši, žu- panstvo, krajni šolski svet, učiteljski zbor, So- kol, pevski zbor, tamburaški zbor i. dr. Od- hodnico je otvoril kučigazda g. Fran Paternost s premišljenim nagovorom, ki je slavil v imenu staršev in Sokola Stritarjeve zasluge za šolo in Sokolstvo. Nato je udaril tamburaški zbor sokolsko koračnico, ki je zbudila splošno na- vdušenje. Pevski zbor je proizvajal krasne me- šane zборе, moške zборе, ženske zборе, čve- terospeve in dvospeve, med katerimi je posebno ugajal Juvančev „Rožmarin“. Kakor pevec, prav tako so bili na svojem mestu tudi vrli tamburaši. Umevno je obsebi, da ni manjkalo tudi navdušenih napatnic. Napivalo se je po- slavljajočemu učitelju od strani staršev, župa- nstva, krajnega šolskega sveta, šolskega vodstva, Sokola, pevskega in tamburaškega zbora itd. Pevski zbor mu je podaril v spomin zlato ve- rižico. Končno se je pa tov. Stritar v izbranih besedah vsem govornikom toplo zahvalil. Tako spoštuje naprednega učitelja ljudstvo in tako kakor Stritar si pridobi napreden učitelj z de- lom med ljudstvom zaupanje in spoštovanje ljudstva. In tako kakor Stritar deluj med ljud- stvom vsak napreden učitelj!

—r— **Podelitev premij učiteljsvu.** Iz ustanove Frana Metelke so dobili premije po 80 K 51 vin. sledeči nadučitelji: Andrej Skulj v Tržišču, Ivan Kocijantič v Bušči vasi, Leopold Punčuh v Gornjem Logatecu, Josip Ažman v Breznici, Martin Matko v Toplicah in šolski voditelj Fran Stular v Petrovi vasi. — Nadalje so dobili iz imetja bivšega dru- štva za obdelovanje vrtoz premijo po 71 kron 41 vin. nadučitelj Josip Perz v Koprivniku, nadučitelj Makso Bajc v Igavasi in šolski vo- ditelj Josip Gorišek v Dobilčah.

Štajerske vesti.

—s— **Okrajni šolski svet celjski** je imel dne 28. pret. mes. svojo redno sejo, v kateri so se vzele na znanje razne tekoče za- vede; priporočila se je neka prošnja za staro- stno doklado: ugodilo se je ugovoru nekega uda krajnega šolskega sveta zoper redno globo, ki mu jo je naložil krajni šolski svet; nekemu krajnemu šolskemu svetu se je dovolilo upora- biti obresti stavbnega zaklada; sklenilo se je ponovno urgirati rešitev zadeve glede šolske stavbe za celjsko okoličje, kar je mestni urad prepovedal nadaljno uporabo sedanjih prostorov za paralelke; odobrila se je kupna pogodba glede prodaje stare šole v St. Jurju ob j. z., ponovno se je urgiralo izvršitev sklepa glede nabave dvojčičnega pečata za okrajni šolski svet; za krajnega šolskega ogleda v Petrovčah se je imenoval Franc Turnšek, pos. v Gorici namesto dosedanjega šol. ogleda nadučitelj Petriča, ki je odložil to mesto; pregledali, ozi- roma odobrili so se računi krajnih šolskih za- kladov; razpravljalo in ukrepalo se je glede spornih zadev med načelnikom krajnega šol- skega sveta in šolskim voditeljem v Petrovčah; vzelo se je na znanje poročilo nemškega nad- zornika o nadzorovanju nemške šole v Vojniku in poročilo slovenskega nadzornika o nadzoro- vanju šol v Galiciji in Zg. Ponikvi itd.

—s— **Nadzorovanje.** Pretekli teden je nadzoroval nekatere šole v gornjegrajskem okraju dež. šol. nadzornik Peter Končnik.

—š— **Solska mladina v Gotovljah** je naredila dne 28. pret. mes. izlet na goro Ojko. Krasno vreme, vožnja po železnici, slikovit razgled, veselo petje, razne igre — vse to ostane otrokom v trajnem spominu.

—š— **Nemška šola v Hraštniku** dobi letos jeseni četrti razred, ki bo skrbel za pomembnejše slovenske dece.

Tržaške vesti.

—t— **Veroučitelj tržaških občinskih šol** je mestni svet o priliki povišanja učiteljskih plač tudi povišal plače. Pri razpravah o tej točki je prišlo do klasičnih izjav. Posnemamo po poročilu „Edinosti“ z dne 30. julija: Cerniutz (soc. dem.) se je izjavil proti temu, da bi plačevala občina veroučitelje, češ, naj jih plača oni, ki jih potrebuje. — Mrak (lib.) pravi, da občina ne more predlagati zakona, ki določa, da se mora poučevati v šolah tudi verouk. — Pitoni (soc. dem.) pravi, da zna, da občina veroučiteljev ne more odpraviti. Zato pa ni potreba, da bi se jim povišalo plačo. Predvsem oni nimajo potrebe, da bi imeli družino, a poleg tega zaslužijo tudi z verskimi funkcijami. Ako zaradi draginje ne morejo izhajati, se lahko obrnejo na škofijsko kurijo, da jim dovoli povišati takse za maše.

—t— **Odgovor „Slovenec“**. V slovenskem jeziku pisan klerikalni list „Slovenec“ je pred dobrim mesecem napadel tržaško slovensko učiteljsko na neverjeten denunciantski način. V eni številki „Tovariša“ se je potem obljubilo čednemu „Slovenec“ tak odgovor, ki bo urednikom najbolj neprijeten. In res, še preden smo sami pričakovali, je odgovor že tu. Dala ga je naša šolska oblast s tem, da nam je uredila prejemke, ki so v veljavi s 1. julijem t. l. Boljega odgovora se „Slovenčev“ uredniki v svoji velikanski ljubezni do slovenskega naprednega učiteljskega pač niso nadejali! — Saj tak odgovor je edino primeren takim zavistnim in škodoželjnim ljudem. — V koliko so pa naši tovariši na tržaškem to zaslužili, pokaže njegova udeležba pri Zvezini skupščini v Novem mestu.

Goriške vesti.

—g— **Grahovo ob Bači**. K vsoti 200 kron, ki jo je sklenilo plačati „Tolminsko učiteljsko društvo“ družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za obrambni sklad, so poleg že objavljenih prispevali sledeči: Albina Gerželj 3 K, Valentin Katnik 2 K, Stanko Trdan 2 K, Janko Gerželj 5 K, Anton Stres 3 K, Ivanka Mozetič 3 K, Oblesček 2 K. Nabranih je do sedaj 195 K 70 v. Hitro še ostali! M.

—g— **Imenovanje razpisanih služb v goriški okolici**. Učiteljem-voditeljem so imenovani: Maks Kuntih za Dol pri Opatjem-selu; Karel Fiegl za Plave; Viktor Zgonik za Sv. Tomaž; Pavel Toroš za Vedrijan; Bih. Orel za Višnjevik; Pavel Toroš za Vedrijan; Filip Podgornik za Gorenjo Tribušo; Andr. Vodopivec za Gojače; Al. Vodopivec zač. za Podlako; učit. kandidat Kacafura za Kostanjevico; Ant. Tušar zač. za Vrtovin; I. Reja za Ljeto-Zavrh; Franc Podgornik za Vrta-Gorenji Lokovec. Na mesta nadučiteljev pridejo gg.: Jos. Zajec v Lig; Rih. Orel zač. v Šmarje; Franc Troha zač. v Lokovec. Na mesta učiteljev pridejo gg.: Pavel Plesničar v Ajdovščino. Franc Zorn v St. Andrež; Albin Štritar in Emil Zorn zač. v Solkan; Franc Gabrijelič v Ložice; Furlani ml. zač. v Prvačino. — Na učiteljska mesta so imenovane gospe: Ljudm. Grlin za Grgar; R. Kuntih zač. za Skrlje; Otilija Strel za Šmarje; I. Tomažič zač. za Vitovlje; kand. Mlekuš zač. za Lokovec. Učiteljsko mesto za Kamnje se zopet razpiše. Nekatera nameščenja učiteljskih služb se izvrše tekom meseca avgusta.

—g— **Iz ožje seje c. kr. okr. šol. sveta sežanskega** dne 20. julija, odnosno pomnožene dne 23. julija t. l. — Na prošnje šol. vodstev se dovoli razne popravke na šolskih stavbah. Pri šol. poslopu v Škrbini se sklone prizidati klet. Nekaterim kolegom se je nakazalo 369-60 K za pouk verstva v Štomažu. Odobri se je v Kobljegli določeno stavbišče za novo šolsko poslopje, oziroma ako bi se ne moglo tega kupiti, se naroča županstvu, da odbere drugo. Ustanovila se je nova enorazrednica na Brjah pri Gorjanskem, ki se otvori (ako zadoste občani na Brjah zahtevam okr. šol. sveta) l. 1911. Sklenilo se je ustanoviti ekspozituro v Dutovljah pri Tomaju, ako bodo to tudi deklice obiskovale, ki pohajajo sedaj v privatno šolo v Tomaju. Prošnja občanov na Ivanjemgradu glede osnove ljudske šole se zaradi manjkajočih predpogojev zavrne. Prošnja za razširjenje enorazrednice v Štorjah v dvorazrednico se začasno odloži. Odobri se računski sklep okraj. šol. zaloga za l. 1908. — Predsedništvo je poročalo, da je proti kupljenemu zemljišču za novo šolsko poslopje v Komnu vložen od nekajih občanov v Komnu priziv. Sklenilo se je ga predložiti deželnemu šol. svetu v rešitev. — K zgradbenemu prostoru v Kostanjevici se je sklenilo pozvati županstvo, da odkupi še zraven ležeče zemljišče za šolski vrt. Sklenilo se je obzidati in ograditi šolsko dvorišče v Gorjanskem ter odstopiti en del tega cestnemu

odboru proti plačilu 500 K. — Istotako se ogradi šolski vrt in dvorišče v Avberju. Glede zgradbe šolskega poslopja v Šempolaju se ponujano zemljišče odobri. Občini se odstopi svoječasnno staro šolsko poslopje, ako prepusti šolskemu svetu brezplačno novo stavbišče ter prispeva s 1000 K za robote in 500 K v denarju. Na petrazrednici v Sežani se je sklenilo za V. razred ustanoviti s prihodajim šolskim letom paralelko, a v Komnu, za okoliške šole mesto kateheta s prejemki III. plač. vrste. — Definitivno se namesti Josipa Rustja v Mavhinja in Macarolovo v Povirju. Premešeni so bili kolegi: Mahorčič v Lipo, Trčon Val na Voljčijgrad, Macarol v Tomačevo, Caharija v v Orlak in Vičič v Štomaž; kolegije Fakina v Šempolaj, Trpinova v Repentabor in Gasparijeva v Kostanjevico. Nanovo so namešteni učiteljski kandidati: Cernatič Josip v Komen, Šeuka Fran v Povir in Fakin Vinko v Nabrežino. — Prošnje učiteljskih kandidatov so se morale vse zavrniti, ker ni v okraju razpoložljivih mest za ženske učit. osebe. Š.

—g— **Iz Komna poročajo**: Učitelji iz našega okraja, ki se udeležijo kmetijskega tečaja v Gorici, so: Anton Fakin ml, nadučitelj v Kostanjevici, Srečko Stres, učitelj-voditelj v Škrbini, L. Arko, nadučitelj v Lokvi, in J. Ravbar, nadučitelj v Zgoniku. Naj bi pouk, ki ga bodo na kmetijski šoli črpali, prišel v dobrobit šolski mladini in narodu našemu! — Znano je, da so v komensko petrazrednico vsolane vasi: Komen, Preserje, Volčijgrad, Tomaževica in Malidol. — Poslednje tri vasi so izprošile svojo samostojno enorazrednico, in c. kr. deželni šolski svet je dovolil zaradi oddaljenosti od šole Volčijgradcem enorazrednico in baš tako enorazrednico skupno za vasi Tomaževica in Malidol, ki bo v Tomaževici. — V bodočem šolskem letu bodo tedaj otroci teh treh občin iz komenske šole izšolani, a v Komnu ostane vseeno petrazrednica za Komen-Preserje.

— Učiteljem-voditeljem v Volčjemgradu je imenovan Valentin Terčon, učitelj v Orlaku pri Sežani, in v Tomaževici pa Jos. Macarol, učitelj v Nabrežini. — Dne 23. t. m. je bila seja občinskega v pomnoženega okrajnega šol. sveta in izvršila so se razna učiteljska imenovanja. Učiteljska zastopnika sta naprošena, da dotična imenovanja objavita v „Učiteljskem Tovarišu“. — Pravkar je izšla imenitna knjiga „Erfahrungen und Ratschläge aus der Schule und für die Schule“, ki jo je spisal Hans Trunk. Dobiva se pri Pichler's Witwe, Dunaj, V. Margaretenplatz 2. — Knjiga broji 261 strani in stane prav lično vezana 6 K. Hans Trunk je imeniten pedagog, pisatelj, ravnatelj učiteljskega in c. kr. okrajni šolski nadzornik v Gradcu. — Sedaj je dovršil svoje 40-letno jako plodovito delovanje na šolskem polju. — Vse, kar je videl, slišal in sam poizkusil kot učitelj, ravnatelj in nadzornik, nam v tej knjigi predločuje in podaja dobrih nasvetov; hvale, kar je dobrega, a tudi graja, kar je slabega. — V svojem predgovoru piše, da je ta knjiga njegov testament, ki ga izroča učiteljsstvu v upoštevanje. Sklepa pa z Hoffmannovimi besedami:

„Immer vorwärts laßt uns streben,
dem Berufe treu ergeben,
unsrer Pflichten uns bewußt.
Und vor allen Dingen Wahrheit
und in allen Dingen Klarheit,
das sei unsre Ehr' und Lust!“

Knjiga ima različna poglavja, in sicer: I. Die Persönlichkeit des Lehrers. II. Die Schulaucht. III. Der Unterricht im allgemeinen. IV. Die einzelnen Unterrichtsgegenstände. V. Die schriftlichen Arbeiten und ihre Verbesserung. Vsako poglavje ima poleg tega še po več odstavkov. — Končno je priobčen „Sachregister.“ Za sedaj toplo priporočam to knjigo v nabavo. V prihodnji številki „Učiteljskega Tovariša“ pa izpregovorim kaj več o tej imeniti knjigi.

A. L.

Istrske vesti.

—i— **Krščansko-socialni program v Istri**. Naše klerikalce veseli, da so se tudi v Istri začeli pojavljati klerikalci. To je bilo tudi pričakovati. Narodna ideja rodi v Istri jako lepe sadove. In pričakovati je, da bo prav kmalu slovenski in hrvaški narod toliko napredoval, da se bo podal v poslednjo bitko z Lahi, v kateri mora tudi končno zmagati. Klerikalci pa tega ne morejo videti, da bi se kak narod narodno emancipiral in gospodarsko povzdignil, ker v tem hipu je tak narod nedostopen za razne klerikalne mahinacije. Tako je tudi v Istri. Osrednji klerikalni komando, katerega štab se nahaja na Dunaju na vseučiliškem trgu — pri jezuitih, je zaradi tega izdal parolo, da se mora narodnostno gibanje v Istri nadomestiti s klerikalno politiko. Žalostno je le, da nekateri istrski rodoljubi še zdaj ne vidijo, od kod izhaja vsa ta klerikalna politika.

—i— **Novi ravnatelj kastavskega učiteljskega**. Glavni učitelj na učiteljskem v Kastvi Vladimir Nazor je imenovan ravnatelj tega zavoda.

—i— **Glavna skupščina hrv. akad. ferialnega društva „Istra“** se letos vrši v Pazinu dne 13. avgusta v prostorih „Narodnega doma“ s tem-le dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Čitanje zapisnika poslednje skupščine. 3. Poročilo upr. in revizijskega odseka. 4. Volitev novega odbora. 5. Organizacija društvenega dela. 6. Slučajnosti. Ker se bo istega

dne vršil tudi sokolski zlet, se nudi članom lepa prilika, da združijo poučno z zabavnim, koristno s prijetnim. Glasom § 8. poslovnika se imajo eventualni predlogi predložiti pisмено najkasneje tri dni pred skupščino.

Splošni vestnik.

Posebni vlak k „Zavezini“ skupščini v Rudolfovo odhaja dne 6. tm. iz Ljubljane — južni kolodvor ob 10. dopoldne, dol. kolodvor 10-11, Grosuplje 10-53, St. Vid pri Zatičini 11-43, Trebnje 12-30 in pride v Rudolfovo 1-08. — Iz Rudolfovega odhaja dne 7. t. m. zvečer ob 9., Trebnje 9-38, St. Vid pri Zatičini 10-18, Grosuplje 11-07, Ljubljana dol. kol. 11-48, juž. kol. 11-59. — Vozni listki imajo navadno ceno in veljajo za tja in nazaj, pri povratku so porabni tudi za navadne vlake.

K desetletnici „Slom. Zveze“ bi priporočali Slomškarjem, da oddajo slavnostni govor vsekakor tov. Ravnikarju, ki je vaju imeti slavnostne govore! Se li ni še nič sam ponudil? Sicer pa, saj smo že skoro pozabili, da on ni „izviren“ in da se spodobijo, da ob taki svečanosti govori kak pristen Slomškar. Pač težko je bilo izbirati, in mi vemo, da so bili pri tem v silni zadregi. Radovedni smo pa, kako bo masa in večina zadovoljna, ko referent pride k dobi uskoštva in koristolovstva? Če je zgodovinar vesten, nikakor tega ne bo prezrl, mogoče pa, da iz usmiljenja do večine izpusti ali pa zasučje referent ta kapitel. Vemo pa že vnaprej, da večina ravno s tem referatom ne bo zadovoljna, ker je prenasilna in ekstremna, medtem ko bo referent (Jos. Novak) precej zmernen in obziren. — Glavni del za večino bo pa itak v „Unionu“, kjer bodo jedli in pili, saj to „Slov.“ (št. 174) sam poudarja, ko pravi: „Zlasti vabimo somišljenike tudi na komerz...“ Opozarjamo pa ljube naše tov., naj se pazijo, da v „Unionu“ kdo ne sne „zelenega volka“ in se ne zastruji, ker bi bila to nesreča za slovenski narod!

Vračunanje velikih počitnic v šolsko prakso. Naučno ministrstvo je izdalo na deželne šolske svete ukaz, da se morajo odslej dalje provizoričnim učnim osebam vštevati tudi velike počitnice v službeno dobo.

V Mahrovem nemškem trgovskem učnem zavodu v Ljubljani je bilo minolo šolsko leto izmed 130 gojencev 81 Slovanov, 28 Italjanov in samo 20 Nemcev, in vendar je sovražnik vsega slovenskega.

Odprava konkordata v Avstriji. Dne 1. tm. je poteklo 40 let, odkar je odpravljen v Avstriji konkordat. Konkordat je dajal duhovščini nadzorstvo nad šolo, nad zasebnim in javnim življenjem, duhovščina je bila s pomočjo konkordata neomejena gospodarica v državi. Konkordat je odpravljen; 40 let poteka. Ali pa kaj čutimo to odpravo? Ni! Da, zgodilo se je celo to, odkar je odpravljen konkordat, da ima duhovščina v Avstriji dandanašnji v državi še večjo moč nego jo je imela pred 40 leti!

Zahvala.

Povodom smrti moje nepozabljene soproge Marije Rajšp, roj. Baumgartner, sem dobil od slavnega društva „Jubilejska samopomoč“ takoj izplačan znesek 476 K.

Imenovanemu društvu se za točno izplačilo kar najsrčnejše zahvaljujem in ga vsemu slovenskemu učiteljsstvu toplo priporočam.

Matevž Rajšp,
nadučitelj v p.

Maribor, dne 1. avgusta 1910.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 1954. Kranjsko. 190 1—1

Na dvorazredni ljudski šoli na Brezovici je stalno oddati izpraznjeno učno mesto z zakonitim prejemki.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 25. avgusta 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno namešteni prosilci morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani,
dne 20. julija 1910.

St. 2219. 1—1

V šolskem okraju Ljubljanske okolice se razpisujejo naslednje nadučiteljske službe z zakonitim prejemki v stalno nameščenje:

1. nadučiteljska služba na šestrazredni ljudski šoli s šestimi vsoprednicami v Spodnji Šiški;
2. nadučiteljska služba na šestrazredni ljudski šoli z dvema vsoprednicama pri D. M. v Polju;
3. nadučiteljska služba na trirazredni ljudski šoli na Ježici.

Pravilno opremljene prošnje za eno izmed teh nadučiteljskih služb je za vsako posebej predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 1. septembra 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno namešteni prosilci morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani,
dne 27. julija 1910.

St. 1528. 192 1—1

Na enorazrednici v Šmartnem se razpisuje učiteljsko in voditeljsko službo z zakonitim prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 1. septembra 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno namešteni prosilci morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku,
dne 28. julija 1910.

St. 1828. 1—1

Na petrazredni ljudski šoli v Krškem se razpisuje s tem nadučiteljska služba v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 28. avgusta 1910.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno namešteni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem,
dne 28. julija 1910.

St. 1501. 191 1—1

Na trirazredni ljudski šoli na Bohinjski Bistrici se ima izven statusa namestiti služba nadučitelja s postavnimi prejemki in z naravnim stanovanjem.

Redno opremljene prošnje naj se vložijo predpisanim potom pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu do konca avgusta 1910.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno namešteni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici,
dne 25. julija 1910.

St. 1715. 1—1

Na trirazredni ljudski šoli na Suhorju se razpisuje učno mesto v stalno oziroma začasno nameščenje.

Zadostno opremljene prošnje je službenim potom semkaj vlagati do 24. avgusta t. l.

Moški prosilci imajo prednost.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju,
dne 28. julija 1910.

St. 1519. 189 1—1

Na enorazredni ljudski šoli na Planini nad Jesenicami se bo stalno namestila služba učitelja in šolskega voditelja z zakonitim prejemki in z odškodnino za stanarino.

Redno opremljene prošnje naj se vložijo predpisanim potom pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu do 15. avgusta 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno namešteni prosilci morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici,
dne 20. julija 1910.

Zagrebski Franck

..... kot tovarniško znano

priporočamo **najboljši** pridatek!
kot priznana za kavo!

4. avgust 1910, P. 121

Če od jedi Želod'e tišči

FLORIAN

pij! 52—28

Krepčilo želodca,

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2-40
Kabinetna kakovost . . 4-80
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Svarilo pred ponaredbami.

Našim rodbinam

priporočamo 52—12

Kolinsko cikorijo